

ANNIE
OOSTERBROEK-DUTSCHUN

Hendrikje

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

Colofon

**Copyright © 2021 voor deze uitgave
Grote Letter Bibliotheek, Deventer**

Opmaak Nyvonco, Heerhugowaard

ISBN 9789036438506

NUR 344

Gedrukt op papier met FSC-certificaat

**Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt op welke wijze dan ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Uitgeverij Grote Letter Bibliotheek,
Postbus 583, 7400 AN Deventer**

**Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met
Uitgeverij Z&K in Utrecht, onderdeel van VBK Media
Copyright © 2021 Uitgeverij Zomer & Keuning**

Alle rechten voorbehouden

**Voor meer informatie of bestellen
www.boekenmetgroteletters.nl**

1

Voor hij naar binnen gaat, staat de jonge boer van de Eykenhof een ogenblik in gepeins verzonken op het erf.

Hij heeft, zoals elke avond, zijn ronde gedaan om het huis, de stallen, langs de schuren, hij heeft gekeken of elke deur gesloten was en alles in orde bevonden.

Nu staat hij, ook als zovele avonden hiervoor, een ogenblik op het erf, alsof hij er tegenop ziet naar binnen te gaan.

Vroeger was het niet nodig dat hij zich ervan overtuigde dat alles was zoals het hoorde, toen leefden zijn vader en zijn broer Herman nog.

Zijn vader is gestorven en toen was het Hermans beurt om de taak over te nemen en de verantwoording te dragen.

Maar kort daarop is Herman verongelukt en sindsdien is hij, Reinder, eigenaar van en baas op de grote stee, want meer zoons dan Herman en hij had zijn vader niet. Was er nog een jongere broer geweest, dan had hij die misschien wel de stee gelaten om zijn eigen weg te kunnen gaan zoeken.

Tussen de tijd van het sterven van zijn vader

en het ongeluk van zijn broer heeft hij zo zijn dromen, zelfs zijn plannen gehad.

Hij wist dat hij met Herman nooit zou kunnen samenwerken.

Niet alleen omdat ze zo heel verschillend van karakter en inzicht waren, maar ook omdat er tussen hen een kloof was, te diep om ooit overbrugd te worden. Hij zou nooit onder Herman hebben kunnen staan en diens bevelen opwachten en uitvoeren. En dát Herman zou bevelen, hém ook, dat stond als een paal boven water.

Herman had een harde, heerszuchtige natuur, maar dat was het niet alleen. In Reinders ogen had Herman als mens volkomen gefaald.

Hij minachtte hem.

Ja, soms had hij zelfs een zo grote haat gevoeld, dat hij er zelf van was geschrokken.

Hij had hem gehaat om wat hij Francisca van de smid, het meisje van wie hij, Reinder, hield, had aangedaan.

Hij hield nog van haar, ondanks alles wat hij ondervonden had en hoewel ze hem zo diep bezeerd had, dat de wond waarschijnlijk nooit helemaal zou genezen.

Zijn ouders zouden er nooit in hebben toegestemd dat hij met Francisca trouwde. Ze was

de dochter van de smid, die als een drinkenboer bekend stond en van haar zeiden ze dat ze niet deugde, lichtzinnig was en roekeloos met mannenharten speelde.

En dat had ze gedaan.

Met het zijne!

Hij had omgang gezocht met haar en een tijdlang hadden ze elkaar in 't geheim ontmoet.

Hij had een andere Francisca leren kennen dan die waarover de mensen kletsten en oordeelden.

Ze had bij hem haar hart uitgestort en hij wist hoe eenzaam ze was en dat ze hunkerde naar iemand die haar begreep, beschermde, naar iemand die haar lief had. Hij had haar lief, maar zij had in hem alleen een vriend gezien. Heeft ze niet zelf tegen zijn zuster Aaltje gezegd, dat hij de beste vriend was die ze ooit heeft bezeten?

Ze zijn elkaar heel nabijgekomen, hij en Francisca, tijdens de lange gesprekken die ze samen hebben gevoerd. Er is een begrip tussen hen gegroeid, waarvan hij voordien niet geloofd heeft, dat zoiets mogelijk was tussen twee mensen.

Het heeft zijn hart met warmte en vreugde vervuld.

Hij heeft over later gepraat, over de toekomst van hen beiden, over zijn plannen. Hij wilde voor haar alles opofferen: zijn erfdeel, de plaats in zijn vaders huis, het leven van een rijke boerenzoon.

Ze heeft hem altijd getemperd als hij zei dat hij knecht wilde worden voor haar. Ze weigerde dat van hem aan te nemen en hield hem voor, dat hij er later spijt van zou krijgen.

Rijk hoort bij rijk, arm bij arm.

Ze heeft hem geweerd als hij meer verlangde dan een gesprek en een kus op de wang, maar hij meende te begrijpen waarom ze hem op een afstand hield.

Haar liefde voor hem dwong haar zo te doen. Ze wilde en kon dat off er van hem niet aanvaarden.

Hij was geduldig gebleven, hij had de tijd.

Hij wou haar ervan overtuigen, dat het hem menens was en dat het hem niet begonnen was om een vrijerijtje.

Toen opeens was ze veranderd. Ze werd teruggetrokken, ze kwam niet op de afgesproken plaats. Hij is naar de smederij gegaan en hij zag dat ze schrok toen hij haar opzocht.

‘Ik kon niet. Je moet niet verder vragen,’ heeft ze toen gezegd. Hij heeft haar gesmeekt

die zaterdagavond te komen en dat heeft ze ook gedaan. Alleen om te vertellen dat ze niet blijven kon en hoe hij ook aandrong dat ze vertellen zou, waarom niet, ze gaf hem geen antwoord op die knellende vraag.

Zenuwachtig had ze gedaan en het was hem opgevallen dat ze zijn blik ontweek. Net of ze hem niet durfde aankijken.

‘Je moet niet kwaad op me zijn,’ heeft ze gezegd, ‘ik kan er niets aan doen.’ En even later: ‘Ik ben niet waard dat je iets om me geeft.’

Ze is bij hem vandaan gelopen en hij heeft zich gepijnigd met de vraag wat er toch kon wezen.

Het antwoord heeft hij diezelfde avond gekregen, hij zag haar samen met zijn broer Herman.

En niet alleen gezien heeft hij ze, hij heeft ze ook gehoord. Hij heeft gehoord hoe die twee...

Nee, nee! Daar wil hij niet meer aan denken.

Ook niet aan de dagen erna, hoe kapot hij van binnen was. Hij wil zich niet weer afvragen hoe het mogelijk is dat je de ene man je innerlijk schenkt – want dat heeft ze toch gedaan, met de een een saamhorigheid voelt die niet onder woorden is te brengen en aan de ander

je lichaam schenkt.

Op die vraag krijgt hij immers nooit een antwoord?

Hij heeft altijd gedacht dat het laatste een gevolg moest zijn van het eerste, zo heeft hij verlangd het te beleven, maar ieder mens is niet gelijk.

Daarna heeft het drama zich voltrokken.

Aan de smid en Francisca, maar ook aan de Eykenhof.

De dorpsjongens hebben op de smederijdeuren geschreven, dat Francisca met Herman Eykenaar vrijt en ook met hem, Reinder... Om de beurt,' stond er onder.

De smid is er de volgende morgen achtergekomen en de boeren die stonden te wachten met hun gereedschap dat gerepareerd, of hun paard dat beslagen moest worden, hebben hem er maar amper van kunnen weerhouden, dat hij zijn dochter mishandelde.

Die avond, nadat hij gehoord had hoe woedend de smid was, is hij toch weer naar haar toegegaan. Hij werd ernaartoe gedreven, door iets waartegen hij niet vechten kon.

Toen heeft hij weer gevraagd of ze met hem trouwen wilde. Na het gebeurde, dat het hele dorp in beroering heeft gebracht, zou ze mis-

schien toestemmen met hem weg te gaan, ver weg.

Toen heeft ze drie woorden gesproken: 'Ik ben zwanger.'

Na de ontdekking dat ze aan Herman de voorkeur gaf, was dat de tweede dreun die hij kreeg.

Het was op dat moment geweest of zijn hart stilstond en de adem hem werd afgesneden, of hij stikken zou als hij nog langer bij haar bleef.

Maar voor hij bij de deur was, hield ze hem tegen, ze had nog wat te zeggen.

Dat ze een diamant had weggeworpen en waarde hechtte aan een stuk glas, dat ze dat te laat had begrepen. En ze noemde hem haar vriend en ze vroeg hem ook een vriendendienst: dat hij niet aan Herman zou vertellen, hoe het met haar gesteld is.

Och, ze had wel geweten dat Herman niet zou trouwen, dat hij keihard zou ontkennen dat hij ooit iets met haar had gehad en die smaad wilde ze zichzelf besparen. Toen heeft hij op het erf van zijn ouderlijk huis Herman ontmoet en hij heeft het toch gezegd.

Hij heeft gezegd dat het kind dat Francisca verwachtte van hem was.

'Wie zegt dat? Jij hebt toch zeker ook met

haar verkeerd? En Joost mag weten wie allemaal nog meer.'

En Herman lachte en had gevraagd waarom hij zich zo overstuur maakte over die meid.

'Die meid!' en hij had weer honend gelachen.

Toen is hij, Reinder, weggelopen, walgend van zijn broer en wetend dat hij toch weg zou gaan, met of zonder Francisca, omdat hij in de nabijheid van Herman niet meer leven kon.

Lang heeft hij die avond buiten gedwaald, ontredderd, ten prooi aan twijfels waar het Francisca betraf. Zich afvragend of hij niet altijd veel te goedgegelovig was.

Het was al donker toen hij de weg naar huis insloeg en toen had hij de rook gezien.

Hoe het allemaal gebeurd is, hoe de brand ontstond, weet niemand, behalve Francisca, want haar vader is in de vlammen omgekomen en zij praat er niet over.

Op 't nippertje werd ze gered en ze is blind geworden.

Door de val, of door de schok zeggen de doktoren.

Ze heeft lang in 't ziekenhuis gelegen en hij heeft haar daar opgezocht. Zijn liefde en medelijden bleken groter dan zijn gewonde trots.